

Kronik i Dagbladet Information
Offentliggjort 9. april 2008

Tillid til universiteterne?

Af dr.scient.pol. Karen Siune
Dansk Center for Forskningsanalyse
Aarhus Universitet

Tilliden til udtalelser fra forskere er til debat. I Informations spalter har det været tilliden til forskere fra et navngivet institut FAOS ved Københavns Universitet med udgangspunkt i at FAOS er økonomisk støttet af interessegrupper i samfundet. Det skal dog bemærkes at den kreds, der økonomisk støtter FAOS er bred og alsidig.

Tilliden til udsagn fra forskere skal hele tiden være genstand for opmærksomhed, og der er grund til at tage temaet om tilliden op i en mere generel sammenhæng.

Undersøgelser som Analyseinstitut for Forskning foretog i 1997 viste, at et stort flertal af danskere havde tillid til danske forskere, ja det viste klart, at tilliden til forskerne var større end tilliden til politikere.

En tilsvarende undersøgelse fra 2000 viste, at danskerne stadig havde tillid til forskere, og europæiske undersøgelser, de såkaldte Eurobarometre, viser fortsat, at der er tillid til forskere. Disse målinger viser ikke, at tilliden altid er tilstede, ej heller at den er tilstede hos alle, men de viser at den gennemgående er tilstede hos et markant flertal af danskere.

Betalt forskning

En ensidig finansiering af forskningen kan være et fingerpeg om at der måske er mere interessevaretagelse end egentlig forskning bag de udtalelser, som forskerne kommer med.

Informations aprilsnar om at CEPOS skulle integreres på CBS er med til at provokere til stillingtagen.

I en tid, hvor en stadig større andel af pengene til dansk forskning skal komme udefra, dvs. som andet end basisbevillinger, da ville det være trist, hvis man automatisk blev betragtet som mindre tillidsværdig på grund af ekstern finansiering, som ikke altid kan være fra kilder, hvor der indgår en ekstern kvalitetsvurdering af ansøgeren og hans eller hendes projekter.

Hvis man alene holder sig til at forske for midler, der kan opnås gennem forskningsbevillingskilder, der benytter eksterne evalueringer såsom forskningsråd m.m. kan man så af den grund altid have tillid til hvad forskerne siger? Desværre er svaret ikke helt så enkelt, for selv på basis af den fornemmeste forskning kan der fra en forsker falde udtalelser, som ikke alene baserer sig på resultaterne af forskning.

At pynte på sandheden

Hvad skal man gøre som forsker? Mange vælger at lade helt være med at sige noget uden for fagkredsen.

Holde sig til at udtale sig om det som ens forskning giver baggrund for, det er det sikreste, hvis tilliden skal opretholdes, men det udelukker på ingen måde at man provokerer nogen. Det er en del af jobbet med formidling. Men megen tvivl om tillid stammer jo fra, at man ikke kan lide budskabet.

En ganske anden situation er, hvor en forsker tvunget af presset til at præstere noget epokegørende, ender med at være lidt for kreativ. Sådanne eksempler kendes bl.a. fra nyheder om kloning og stamcelleforskning.

Frygt for journalister

Alt skal læses og vurderes med et gran salt, men som forsker kan du ikke gøre andet end følge de forskrifter, der i form af teori og metode gælder for dit område, når du udtaler dig. Og så i øvrigt være opmærksom på, at du af journalister ofte presses til at gå over kanten af det, din forskning giver belæg for, eller journalisterne skærer dine udtalelser til, så de fremstår som mere spændende og mindre nuancerede end de oprindeligt var. Netop på grund af denne risiko er mange forskere ikke glade for kontakt med journalister.

Men i en tid, hvor forskningsformidling indgår som et pålæg til universitetsforskere, da er der grund til at tage denne debat for ikke at gøre universitetsforskere mere verdensfjerne end godt er. Forskningsformidling er nødvendigt for tilliden til forskerne.